

DEBATT:

”Arbetsmarknadsministern sprider felaktig bild av a-kassan”

Varför hävdar arbetsmarknadsministern att a-kassan är mer generös och kravlös än vad den är? Vi behöver en arbetsmarknadspolitik värd namnet och vi behöver redlighet i debatten som rör socialförsäkringarna som är svårbegripliga nog som det är, skriver Jayeon Lee och Sara Hultqvist, båda universitetslektorer i socialt arbete.

I dagarna debatterar arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson föreslagna förändringar i [arbetslöshetsförsäkringen i Expressen](#). Therese Svanström, ordförande TCO, [replikerar](#). Vi välkomnar Svanströms korrigerande av rena sakfel, som att det vore möjligt att uppbära a-kassa ”i en evighet”. Uppmaningen till regeringen att ägna sig åt riktig arbetsmarknadspolitik skriver vi under på. En riktig arbetsmarknadspolitik måste rusta människor med kunskap och färdigheter som efterfrågas på arbetsmarknaden.

Varför målar arbetsmarknadsminister Johan Pehrson upp en felaktig bild av arbetslösa? Man kan inte ”leva på a-kassa” utan att söka jobb eller delta i arbetsmarknadsprogram som anmodas en. För att ha rätt till a-kassa krävs en hel del av den arbetslösa. Krav på aktivering och sanktionssystemet mot den som inte presterar har funnits så länge vi har haft en arbetslöshetsförsäkring. Aktivitetsstöd som betalas ut av Försäkringskassan är inte heller det kravlöst. Sanktionsmekanismer ser till att den som inte uppfyller kraven får sin ersättning reducerad eller indragen. Många som deltar i arbetsmarknadsprogram och får aktivitetsstöd har inte ”förbrukat” alla a-kassedagar i sin hängmatta heller, som

arbetsmarknadsministern påstår.

Vad gör statens arbetsmarknadspolitik förutom att straffa de arbetslösa genom att strypa grundläggande försörjningsmöjlighet? I ett [pressmeddelande från regeringen 240219](#) kungörs att antalet platser i arbetsmarknadsutbildning ska öka. Det är en positiv nyhet. Nu gäller det att denna satsning görs i meningsfulla aktiviteter som stärker människor. Faktum är att satsningar i rustande och kompetenshöjande arbetsmarknadsutbildningsinsatser har minskat under de senaste tjugo åren. Reformeringen av Arbetsförmedlingen med privatiseringar under senaste åren har snarare handlat om rena nedskärningar. Arbetslinjen, den dynamiska politiska princip som i över hundra år fyllts med skiftande mening, har idag reducerats till att endast handla om att nedmontera skyddsnetet. Det är ovärdigt en välfärdsstat.

Föreställningen om att det endast är ekonomiska incitament som gör att människor går från arbetslöshet till anställning är förlegad, men den synen genomsyrar sittande regerings arbetsmarknadspolitik. Detsamma gäller det "bidragstak" som Tidöpartierna vill införa. Hade det varit så enkelt hade vi idag sett en historiskt låg nivå av arbetslöshet, efter mer än 15 år med en politik som avsiktligt vidgar gapet i materiella villkor mellan de som arbetar och de som av olika anledningar inte kan.

Den svenska aktiva arbetsmarknadspolitik som var världsledande, och som andra länder tog inspiration av, är ett minne blott. Inte heller i finanspolitiken ser vi reformer som signalerar ansvarstagande för skydd av de mest utsatta i samhället under kristider.

Att hävda att a-kassan är mer generös och kravlös än vad den verkligen är riskerar bara att späda på politikerförakt och göda de krafter som menar att våra folkvalda saknar verklighetsförankring. Ett viktigt steg för att kunna påbörja

en seriös diskussion om fungerande arbetsmarknadspolitik är att politiker slutar måla upp en felaktig bild av hur det är att vara arbetslös idag.

Vi vill också påpeka att aktivitetsersättning inte är detsamma som aktivitetsstöd. I Svanströms replik, som i många andra resonemang blandas dessa två ihop. Aktivitetsersättningen tillhör sjukförsäkringen och finns till för unga vuxna, 19-till 29-åringar som har en långvarig sjukdom eller en funktionsnedsättning som hindrar arbete.

Jayeon Lee, universitetslektor i socialt arbete vid Göteborgs universitet

Sara Hultqvist, universitetslektor i socialt arbete vid Lunds universitet